

УДК:

Сучасний стан економічного розвитку України

Ірина Бирзул¹

Україна, як і більшість держав у світі обрала соціальну спрямованість економіки. Твердження в Конституції, про те що, Україна є демократичною, соціальною та правовою державою, підтверджує той факт, що соціальна функція проголошена пріоритетною функцією держави. Окрім цього, у Державній Стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року у розроблених цілях регіональної політики важливе місце посідає розвиток соціальної сфери у регіонах України. Таким чином, на сьогодні вкрай важливим є проведення аналізу сучасного стану соціальної сфери України з виділенням основних проблем її розвитку, і відповідно, розробки можливих шляхів їх вирішення.

Основні аспекти функціонування та розвитку соціальної сфери України досліджуються в роботах Качала Т., Лібанової Е., Богомолів О. Дослідженню оновлення соціальної інфраструктури висвітлюють у своїх працях Кінаш І., Новіков В., Синявська І. Окремі аспекти удосконалення фінансування соціальної інфраструктури представлені у роботах Куценко В.І., Кінаш І.П., Новікова В.М., Богуш Л.Г., Зятковський І.М. та ін. Водночас, незважаючи на велику кількість наукових праць присвячених даній тематиці, проблеми покращення функціонування та розвитку соціальної сфери в Україні є недостатньо висвітленими.

На сучасному етапі розвитку економічної науки, вчені трактують соціальну сферу як одну з найважливіших сфер функціонування суспільства, яка забезпечує життя всіх верств населення.

У великому економічному словнику соціальна сфера представлена як сукупність галузей, організацій підприємств, які безпосередньо пов'язані та визначають спосіб та рівень життя людей, їх добробут, споживання.

Економічний розвиток держави перебуває під впливом таких чинників як: соціальні зміни в суспільстві, що спричиняють зростання доходів населення, трансформації способу життя, підвищення загальної потреби в тенденції розвитку бізнесу, що сприяє зростанню вимог до якості послуг; політика держави, яка може проявлятися у посиленні контролю над ціноутворенням у соціальній сфері, прийнятті законів, що допомагають активізації розвитку останньої; розвиток інформаційних технологій та їх упровадження у виробництво, що проявляється в інтеграції комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, у більш активному використанні комп'ютерної техніки та мережі Інтернет, у появі нових видів послуг; інтернаціоналізація і глобалізація організації соціальної сфери, які тісно пов'язані з активізацією процесів об'єднання та поглинання на міжнародному рівні, виходом підприємств на нові ринки, а також із виникненням значної кількості стратегічних альянсів, підвищенням активності транснаціональних сервісних компаній; розвиток науково-технічного прогресу, що зумовлює вихід на ринок широкого спектра інноваційних послуг, пов'язаних з інформаційними технологіями, комп'ютеризацією, новими способами комунікацій. Зважаючи на вищесказане, рівень розвитку соціальної сфери є важливим фактором зростання економічного розвитку держави.

З проголошенням незалежності в Україні відбулася активізація соціальних

---

¹ студ. Кіровоградський національний технічний університет

Науковий керівник: Савіцька І.М., асистент Кіровоградський національний технічний університет

процесів, а відтак в мережі об'єктів соціальної сфери сталися досить суттєві зміни. Позитивною стороною цих змін є підвищена увага до розвитку соціальної інфраструктури, можливість впровадження приватної власності у цій сфері. Водночас стан і якість надання послуг у закладах соціальної сфери не завжди відповідає попиту населення, неспроможний задовольнити різноманітні інтереси населення та сприяти покращенню рівня життя населення.

Серед видів економічної діяльності, що належать до соціальної сфери найкращий стан основного капіталу у 2014 р. спостерігався у тимчасовому розміщуванні й організації харчування. У цій сфері коефіцієнти стану основного капіталу, окрім інвестомісткості, перебувають в межах норми (згідно з Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України коефіцієнт зносу не повинен перевищувати 35 %, коефіцієнт інвестомісткості повинен бути в межах 6-12 %, а коефіцієнт фондомісткості економіки не повинен перевищувати 1,15 грн./грн.). Разом з тим, у сфері тимчасового розміщування й організації харчування спостерігаються найвищі значення показника вибуття основного капіталу. Проте, ефективність капіталу у цій сфері вкрай негативна.

Як показують результати розрахунків, стан основного капіталу у сфері освіти є критичним, про що свідчить значення коефіцієнта зносу. Незважаючи на це, тут спостерігаються досить високі значення показників ефективності використання основного капіталу: фондовіддача – 33,59 грн./грн., рентабельність – 0,04.

На сьогодні найгірший стан основного капіталу спостерігається у галузі інформації та телекомунікації, де значення коефіцієнта зносу досягло рівня вищого за 60 %, при досить високих значеннях показників ефективності використання основного капіталу.

Такі результати розрахунків свідчать про високу ефективність інвестиційних вкладень у ці види економічної діяльності, що своєю чергою обґрунтовує ефективність капіталовкладень у ці галузі соціальної сфери не лише з соціальної точки зору, але й з економічної.

Отже, узагальнивши вищесказане, можемо виділити одну з найважливіших проблем розвитку соціальної сфери України, а саме брак фінансування об'єктів цієї сфери, що своєю чергою призводить до скорочення закладів соціальної інфраструктури, критичного стану їх основного капіталу, низького рівня оплати праці у державних закладах соціальної сфери, і як результат – низького рівня послуг, що вони надають.

Фінансування об'єктів соціальної сфери на сьогоднішній день в є доволі складним і болючим питанням. Адже, більшість закладів цієї сфери реалізують свої послуги у некомерційному секторі економіки, а відтак, їх діяльність спрямована не на отримання прибутку, а на забезпечення соціального ефекту від реалізованих послуг. Проте, для успішного функціонування та розвитку вони потребують значних капіталовкладень.

Серед видів економічної діяльності, що належать до соціальної сфери лише об'єкти оптової та роздрібної торгівлі, тимчасового розміщування й організації харчування здатні самотужки без державної допомоги функціонувати і надавати якісні послуги. Незначну нішу в комерційному секторі економіки зайняли приватні заклади охорони здоров'я і освіти, організації кінематографії, телебачення й радіомовлення, книговидання й розповсюдження книжок, шоу-бізнесу, виробники аудіо і відео продукції, що стали самостійними суб'єктами ринку соціальних послуг і здатні акумулювати кошти для власного розвитку.

Решта об'єктів соціальної інфраструктури потребує фінансової підтримки держави та місцевої влади. Зважаючи на те, що діючий механізм фінансування соціальної сфери не дає бажаних результатів, виникає нагальна потреба у розробці нових шляхів фінансування об'єктів соціальної сфери України.

На нашу думку, під механізмом фінансування об'єктів соціальної сфери слід розуміти сукупність умов, форм і методів створення, розподілу й використання фінансових засобів з метою забезпечення фінансування діяльності існуючих закладів соціальної сфери, а також будівництва нових для належного виконання ними державних

соціальних стандартів з надання соціальних послуг населенню.

Таким чином, для забезпечення фінансування перспективного розвитку соціальної сфери існує низка механізмів, зокрема придатних і для будівництва нових закладів. Однак, жоден з них взятий окремо не забезпечить у повній мірі фінансові потреби розвитку цієї сфери, а лише їх поєднанням можна досягти бажаного результату. Запроваджуючи сучасні, більш різноманітні і дієві механізми фінансування, державна влада здатна зробити бюджетне фінансування соціальної сфери ефективнішим та результативнішим, однак через консервативні позиції стримує впровадження більшості із них.

В подальшому перспективним напрямом дослідження розвитку соціальної сфери України є розробка шляхів і методів активізації впровадження у ній державно – приватного партнерства.

Список літератури

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. №385[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>.
2. Куценко В.І. Трансформації соціальної сфери України: регіональний аспект: [монографія] / В.І. Куценко, Я.В. Остайчук. – Київ: Оріони, 2014. – 400 с. – С. 340.
3. Основні засоби України за 2013 рік: [статистичний бюлетень]. – Київ: Державна служба статистики України, 2014. – 19 с.
4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. №385[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>
5. Скуратівський В.А. Соціальна політика: [навч. посіб. для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності “Державне управління”] / В.А. Скуратівський, О.М. Палій, Е.М. Лібанова. – Київ: Вид. УАДУ, 2014. – 360 с. – С. 344.